

I. Cu ocazia sondajului arheologic efectuat în anul 1976 pe teritoriul satului Hodoni, punctul „Picioroane” s-au întreprins și cercetări de suprafață în zonă. Pe platoul de la nord de ferma furajeră nr. 4 Hodoni s-a observat că unul din cele două mari șanțuri de evacuare a reziduurilor fermei — numit ulterior S 1 — (șanțuri excavate cu puțin timp înainte, orientate fiind N—S și SE—NV și avînd dimensiunile de $855 \times 1,20 \times 2$ m, respectiv $1\,000 \times 1,20 \times 2$ m) a străbătut de la un capăt la altul, aproximativ pe axa longitudinală (S—N), două așezări; una de epoca bronzului, peste care se suprapune, în spațiul nord-estic și intrînd mult sub vatra actuală a satului Hodoni, o altă așezare datînd din secolele III—IV e.n.,

De asemenea, în profilul S 1, între metrii 0—350, s-au evidențiat elemente de fortificare, stratul de cultură urcînd și coborînd sub limita de doi metri (adîncimea șanțului excavat), dovedind astfel existența unor șanțuri și valuri aplatizate¹ (fig. 10).

În anul 1979, au început săpăturile sistematice trasîndu-se S 3, perpendiculară pe axa S 1, cu intenția continuării sale și în anii următori, pentru a constitui un al doilea profil magistral al așezării, respectiv axa transversală a sa. Secțiunea S 3 și cele două casete aferente (C 1 și C 2) au degajat parțial două locuințe, un cuptor și două gropi menajere.

II. În anul 1980 s-a continuat cercetarea, conform proiectului de săpătură aprobat de DPCN, colectivul de cercetare fiind constituit de semnatarii prezentului raport.

S-au trasat următoarele secțiuni și casete:

1. S-a prelungit cu 20 de metri secțiunea S3^e
2. Secțiunea S4, în continuarea lui S3, spr. est, despărțită de S3 prin drumul comunal ce merge paralel cu șanțurile S1 și S2. S4 are dimensiunile de $20 \times 1,25 \times 1,50$ m.
3. Secțiunea S5, orientată N—S, cu dimensiunile de $4 \times 1,25 \times 1,50$ m.
4. Secțiunea S6, orientată N—S, cu dimensiunile $24 \times 1,50 \times 1,50$ (2) m.
5. Casetele C3, C4, C5, C6, C7, dimensiunile fiecăreia fiind de $3 \times 3 \times 1,5(2)$ m.

6. De asemenea, s-au practicat trei casete mici (C8, C9, C10), plasate pe latura vestică a secțiunii S1, pentru a salva resturile unor complexe distruse de șanțul de evacuare. Dimensiunile lor: $2 \times 2 \times 1,5(2)$ m.

Ca urmare a acestor lucrări au rezultat următoarele elemente:

A. URME DE LOCUIRE DIN EPOCA BRONZULUI

Nivelul de locuire din epoca bronzului se surprinde în toate secțiunile și casetele, dovedind că la Hodoni—Pustă există de la sfîrșitul acestei perioade o așezare de mari dimensiuni, peste care s-a suprapus, deranjînd-o parțial, așezarea postromană. S-au degajat în anul 1980 două locuințe de la sfîrșitul epocii bronzului, cu un material ceramic fragmentar și parțial întregibil, relativ bogat.

B. AȘEZAREA DE SECOLE III—IV e.n.

a). Din această așezare, s-au surprins, pînă în prezent, patru locuințe, dintre care două, de mai mari dimensiuni, au cîte două încăperi, iar două sînt bordeie, cu cîte o încăpere. Locuința nr. 1, conține în una din încăperi resturile vetrei unui cuptor menajer.

b) S-au degajat nouă gropi ovale și dreptunghiulare, unele surprinse parțial (o parte din acestea putînd fi marginile unor locuințe) cu material ceramic, din secolele III—IV e.n.

c) Au fost depistate resturile a trei cuploare:

- 1) cuptorul menajer din locuința nr. 1;
  - 2) cuptor de olar, probabil de tipul cuptoarelor cu grătar, avînd grătarul distrus;
  - 3) cuptorul secționat de șanțul nr. 1, de formă patrulateră, lunguiet, cu înălțimea gurii relativ mică (20 cm); partea sa inferioară este mai coborîtă cu 40 cm față de gură. Nu cunoaștem pînă în prezent analogii pentru acest tip de cuptor.
- În S 7 și C 7, continuîndu-se însă și în afara lor, au apărut un șanț și o groapă, provenind probabil de la un gard ce separa două locuințe cu anexele lor.

În faza actuală de cercetare nu ne putem încă pronunța asupra sistemului de fortificație surprins.

¹ Materiale, Tulcea, 1980, p. 366—373.

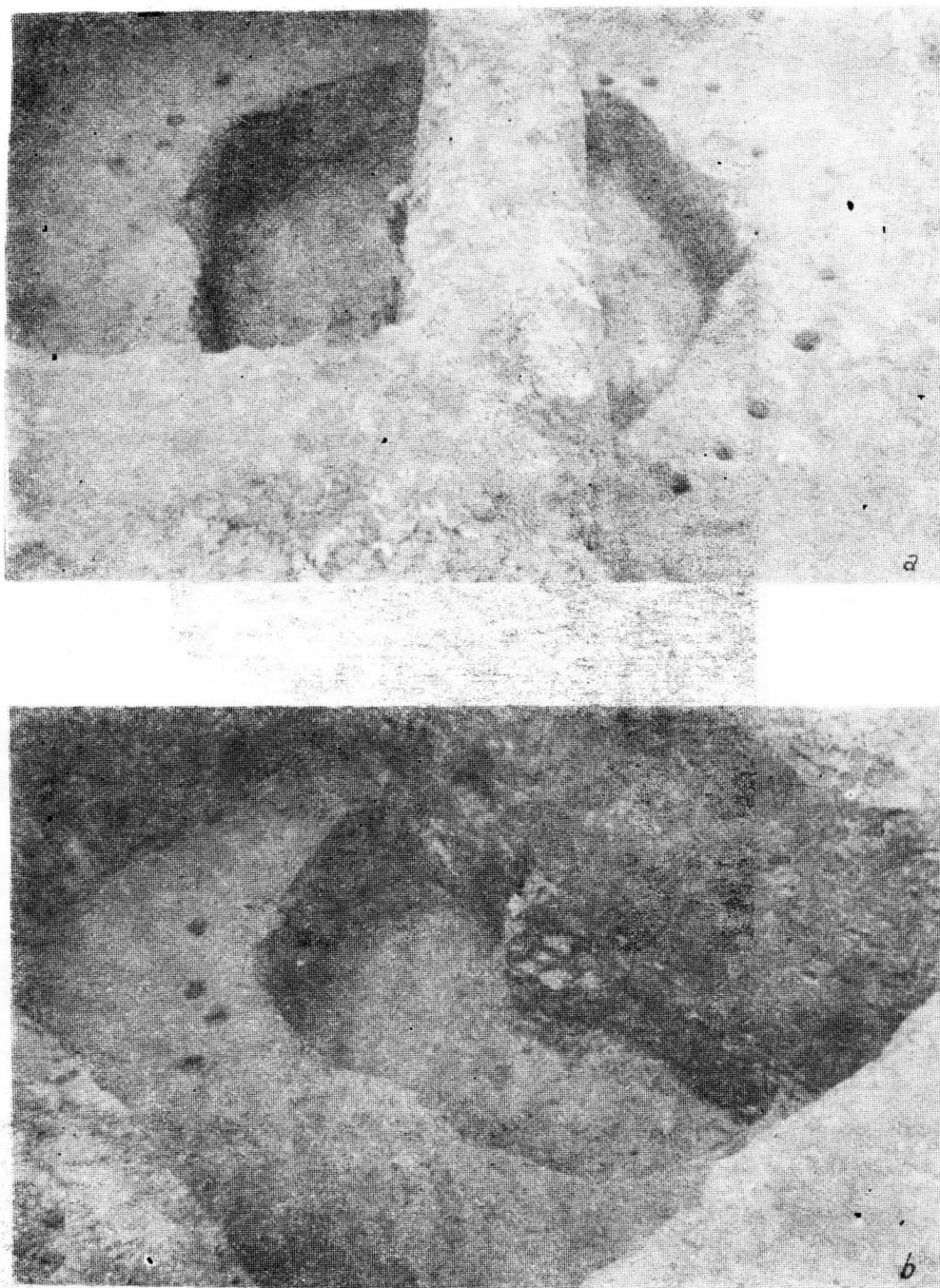

Fig. 1. Hodoni—Pușta. a—b Secțiunea 6/1980. Groapă de provizii din secolele III—IV e.n.

Se pare însă că elementele de fortificație (cel puțin în bună parte) aparțin așezării de epoca bronzului.

Ceramica recuperată în așezare este de două tipuri:

a) *Ceramică lucrată la roată*, de culoare cenușie, predominând oala-borcan, castronul și strachina. Este reprezentată atât ceramica fină cât și ceramica mai dură, aspră la pipăit.

b) *Ceramică lucrată cu mîna*, grosolană ca execuție, predominând oala-borcan. Majoritatea frag-

mentelor ceramice sînt nedecorate, dar unele buze sînt alveolate. Analogiile pentru ceramica din așezare se încadrează în tipurile romane de secolele III—IV e.n., cu elemente dacice, specifice ceramicii lucrate cu mîna.

În etapa actuală de cercetare, pare probabilă o dispunere a locuințelor pe rînduri relativ drepte, spațiul dintre locuințe fiind ocupat de anexele gospodărești (cuptoare, gropi de provizii etc.).

Cercetările mai recente ale Muzeului Banatului (îndeosebi cercetările de suprafață) au dus la

Fig. 2. Hodoni—Pustă, a—b Secțiunea 6/1980. Groapă de provizii din secolele III—IV e.n.

Fig. 3. Hodoni—Puștă. a—b Secțiunea 6/1980. Groapă de provizii din secolele III—IV.

depistarea urmelor unor așezări din secolele III—IV e.n. în aria localităților Lenauheim, Jebel, Satchinez, Herneacova², Timișoara—Cioreni³ și Hodoni—Puștă. Aceste descoperiri constau din așezări (cu locuințe constituite la suprafața solului, semibordeie și bordeie adâncite în pământ), care au, printre și lângă locuințe, gropi pentru păstrarea proviziilor, de formă cilindrică sau

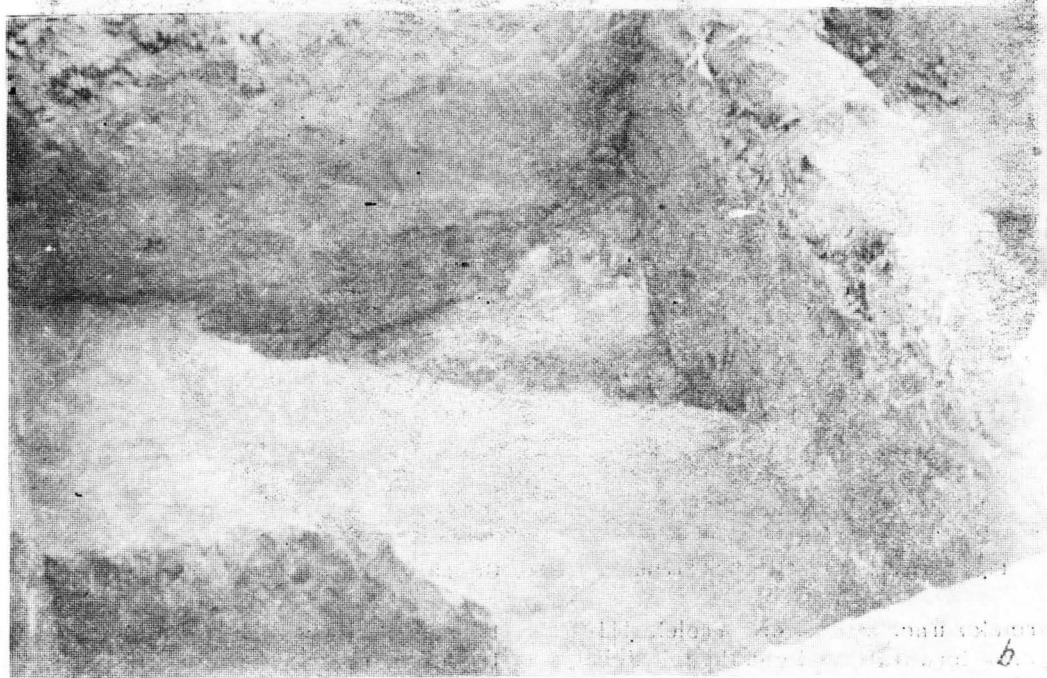
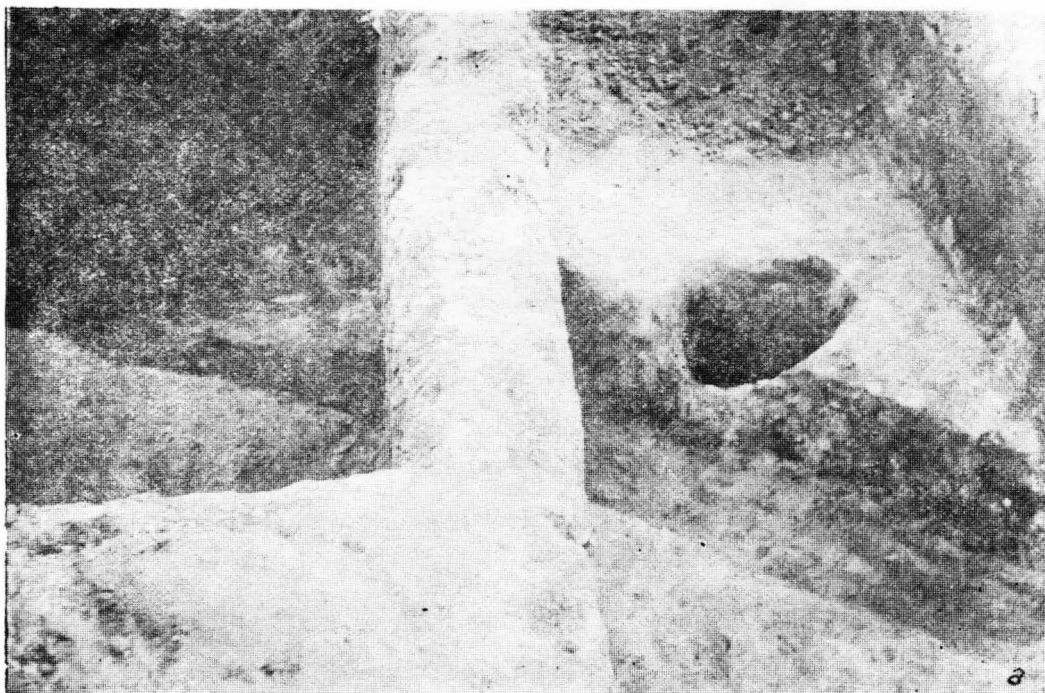
tronconică. Locuințele sînt îndeosebi de formă patrulateră, cu una sau două încăperi, cu cuptoare sau vetre deschise în interior.

Fără a putea preciza, în stadiul actual al cercetărilor, dacă aceste așezări își încep existența în perioada romană și continuă pînă în secolul al IV-lea, putem totuși constata prezența elementelor autohtone, daco-romane⁴. Prin elementele constitutive, așezările menționate se încadrează în timpul așezărilor rurale postromane din secolele III—IV e.n. de pe teritoriul țării noastre, consti-

² A. Bejan, *Așezări rurale ale populației daco-romane din Banat secolele III—IV e.n. în lumina unor cercetări arheologice*, Analele Banatului, S.N., 1, 1981 (sub tipar).

³ A. Bejan, D. Benea, în acest volum, raportul cu privire la săpăturile de la Timișoara—Cioreni.

⁴ D. Protase, Banat'ca, 1, 1971, p. 99—102.

[Fig. 4. Hodoni—Pustă. a—b Secțiunea 5/1930. Caseta 7/1980. Șanț cu groapă de stilp.

tuind, alături de alte descoperiri (numismatice, descoperiri întâmplătoare de podoabe și accesorii vestimentare etc.) elemente ale continuității daco-romane pe teritoriul Banatului⁵.

⁵ O. Răuț, V. Ioniță, *Studii și cercetări de istorie și toponimie*, Reșița, 1976, p. 13 și nota 48; E. Iaroslavski, Gh. Lazarovici, *ActaMN*, 15, 1978, p. 255—261 și harta; A. Bejan, *Analele Banatului*, S. N., 1, 1981.

DIE AUSGRABUNGEN VON HODONI— PUSTĂ

ZUSAMMENFASSUNG

Die im Jahr 1980 durchgeführten Arbeiten (Abb. 1) ergaben folgende Schlussfolgerungen:

I. 1) Auf der ganzen Oberfläche des erschlossenen Objectivs wurden zwei distinkte Siedlungsphasen festgestellt, eine vom Ende der Bronzezeit und die andere aus dem 3—4 Jhs. u.Z.

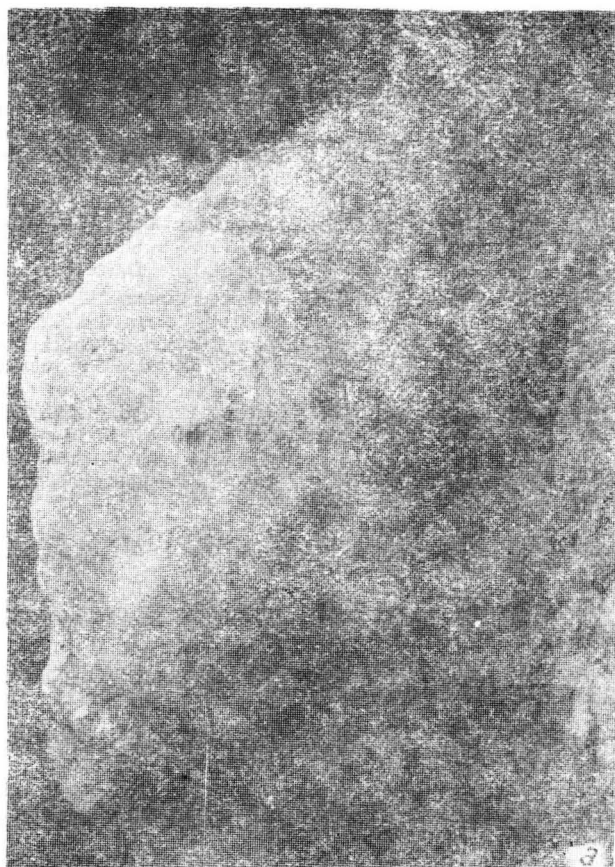

Fig. 5. Hodoni—Puștă. a cuptorul nr. 2; b Caseta 7/1980, colțul nord-estic. Locuință din secolele III—IV e.n. ce suprapune o groapă de epoca bronzului.

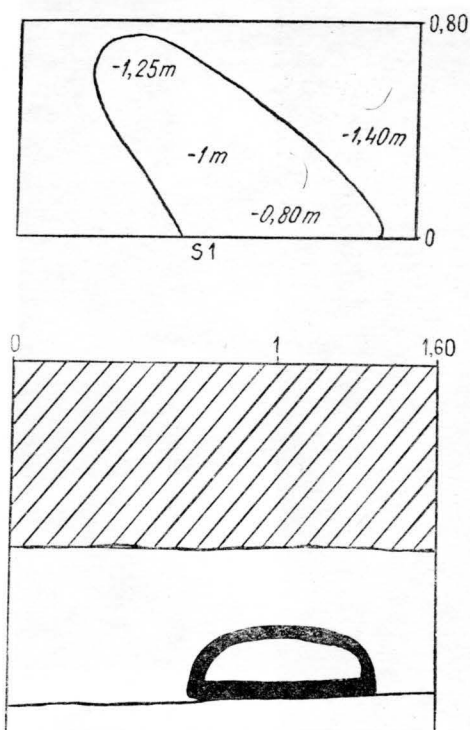

Fig. 6. Hodoni-Pustă, Cuptorul nr. 2.

2) Wahrscheinlich gehört das Befestigungssystem, dass in den vergangenen Jahren erschlossen wurde (1976), der Bronzezeit an (Abb. 5). Wir können uns noch nicht in Bezug auf die Angehörigkeit und chronologische Einstufung der beiden, aus Holzpfählen bestehenden Zäune aussern. Die Klärung dieser Dinge bleibt den nächsten Forschungen vorbehalten.

3) Es wurden viereckige Wohnungen entdeckt, die der Siedlung angehören, woraus archäologisches Material geborgen wurde (Keramik).

II. In der Siedlung aus dem 3-4 Jhs. u.Z. wurde 1979 eine grössere viereckige Wohnung entdeckt (teilweise dieses Jahr freigelegt) zu der auch ein, in der Nähe sich befindener Backofen, gehört.

Während den Forschungen die im Jahre fortgesetzt wurden, wurde die Wohnung integral freigelegt (der zweite Raum mit einem Herd, der sich im Inneren der Wohnung befand), sowie ein zweiter Backofen und Gruben für Haushaltszwecke. In der Sektion S6, wurden zwei ovale Vorrazsgruben von nicht grösseren Dimensionen freigelegt, in einer davon wurden Spuren von Pfählen vorgefunden, die einmal eine Dachstuhl angehört haben.

Die gefundene Keramik lässt darauf schliessen, dass die Siedlung einer dako-römischen Dorfgemeinschaft aus dem 3-4 Jhs. u.Z. angehört. Durch seine Merkmale lässt sich diese Siedlung in den Typ der dako-römische Dorfsiedlungen, die im 3-4 Jhs. u.Z. auf dem Boden unseres Landes existiert haben, eingliedern. Die Fortsetzung der Forschungen in den nächsten Jahren wird die Kenntnisse in Bezug auf die wirtschaftliche Entwicklung der dako-römischen Komunität Hodoni-Pustă bereichern.

ABBILDUNGSVERZEICHNIS

Abb. 1. Hodoni-Pustă. a-b Sektion 6/1980. Die Vorratsgrube, 3-4 Jh. u.Z.

Abb. 2. Hodoni-Pustă. a-b Sektion 6/1980. Die Vorratsgrube, 3-4 Jh.u.Z.

Abb. 3. Hodoni-Pustă. a-b Sektion 6/1980. Die Vorratsgrube, 3-4 Jh.u.Z.

Abb. 4. Hodoni-Pustă. a-b Sektion 6/1980. Kasette 7/1980. Graben mit Pfostenloch.

Abb. 5. Hodoni-Pustă. a Ofen Nr. 2; b Kasette 7/1980, die nord-östliche Ecke. Wohnung aus dem 3-4 Jh.u.Z., überlagert eine bronzezeitliche Grube.

Abb. 6. Hodoni-Pustă. Ofen Nr. 2.

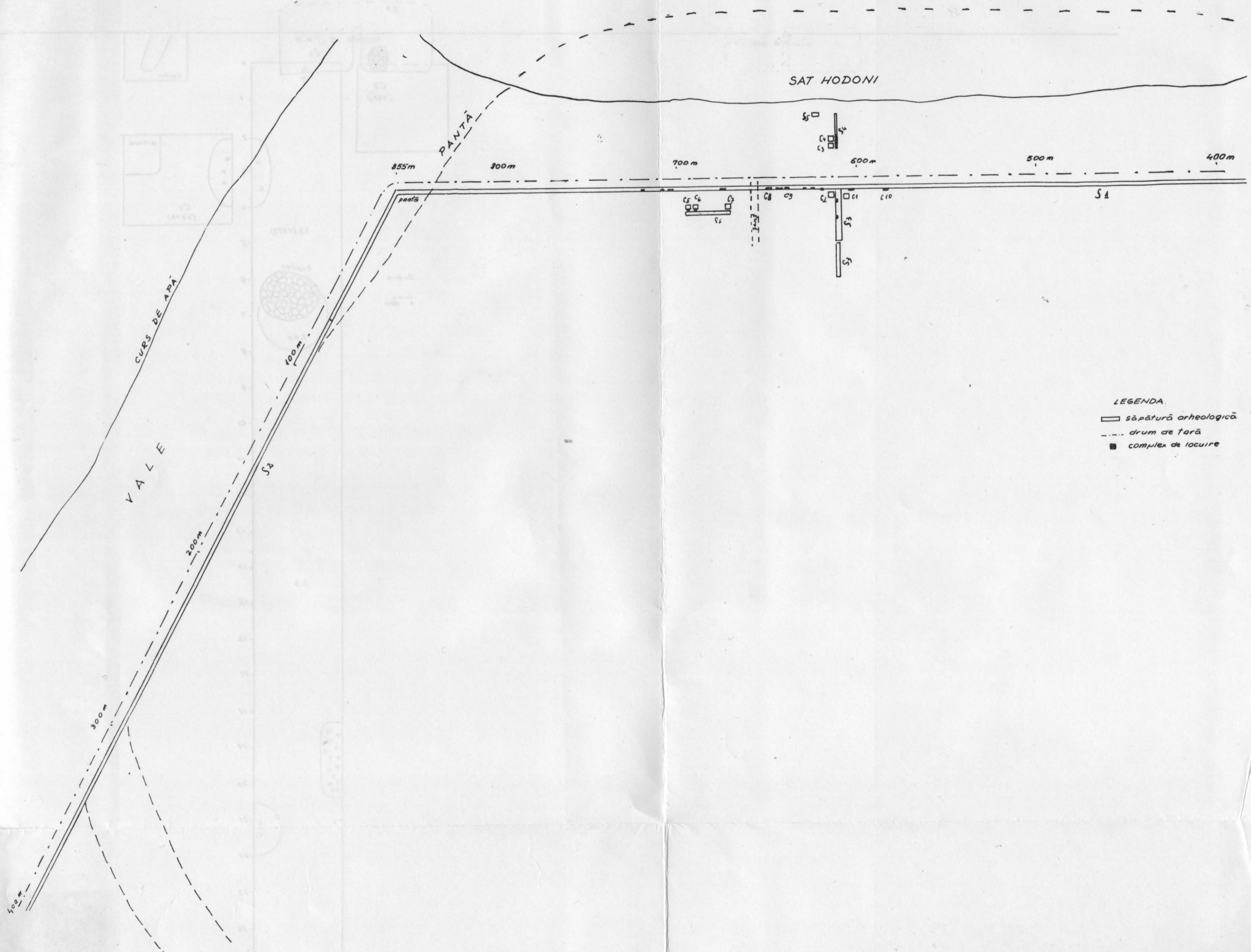
Abb. 7. Hodoni-Pustă. Plan der Siedlung.

Abb. 8. Hodoni-Pustă. Plan der Sektionen 1979/1980.

Abb. 9. Hodoni-Pustă. Die S 6 Sektion.

Abb. 10. Hodoni-Pustă. Westliches Profil der Sektion 1

LEGENDA.

- ▭ săpătură arheologică
- drum de țară
- complex de locuire

Fig. 7. Hodoni-Pustă. Planul general al așezării.

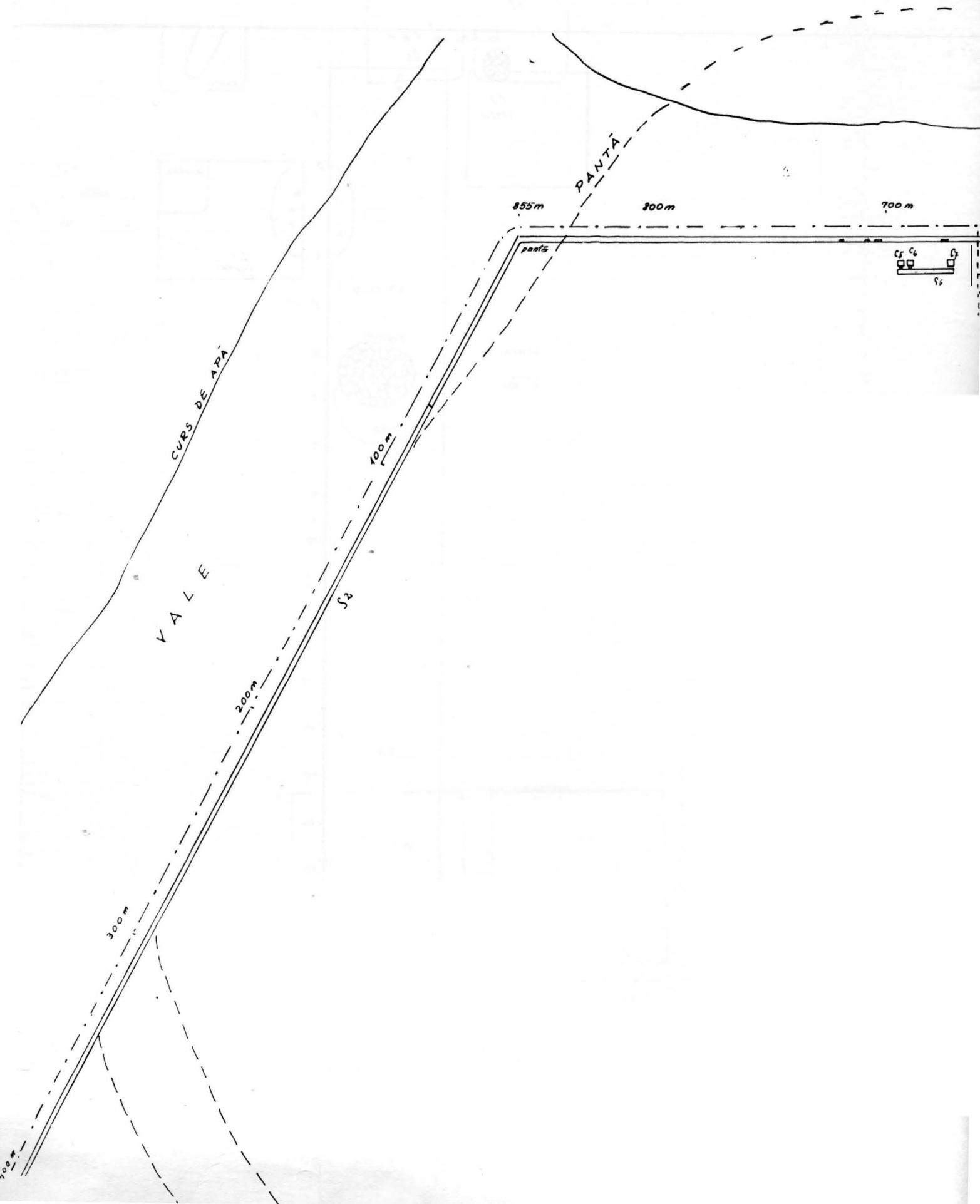
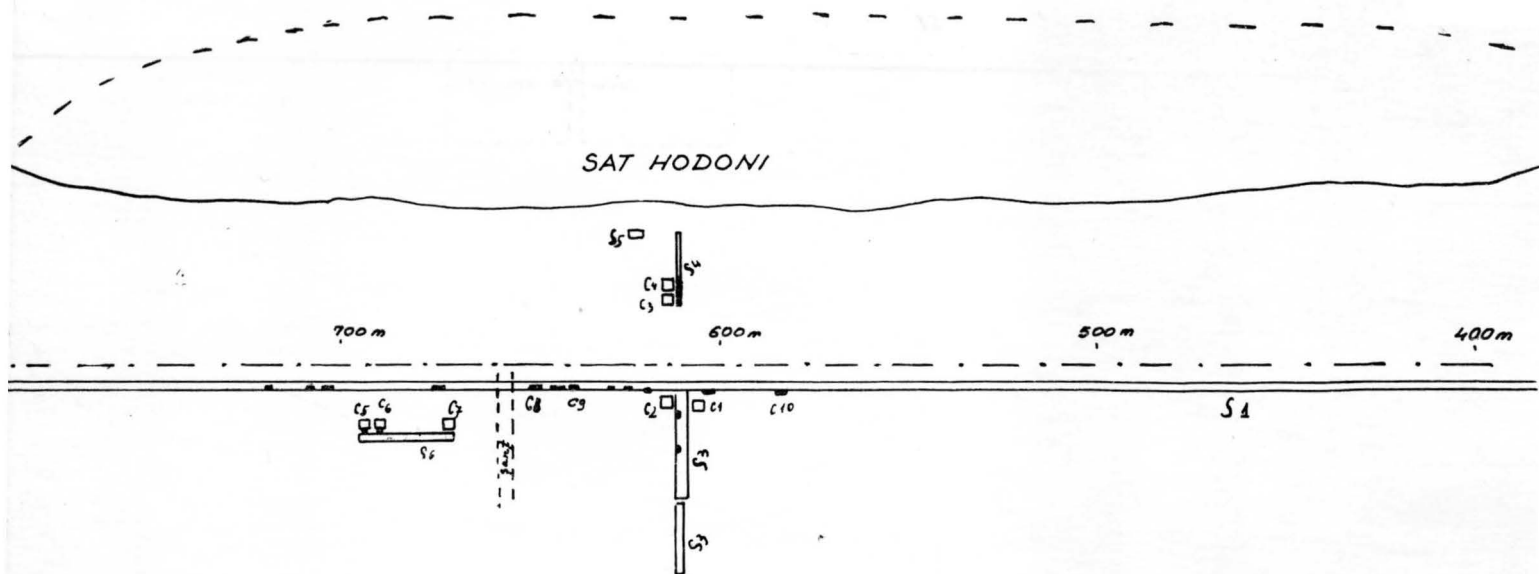

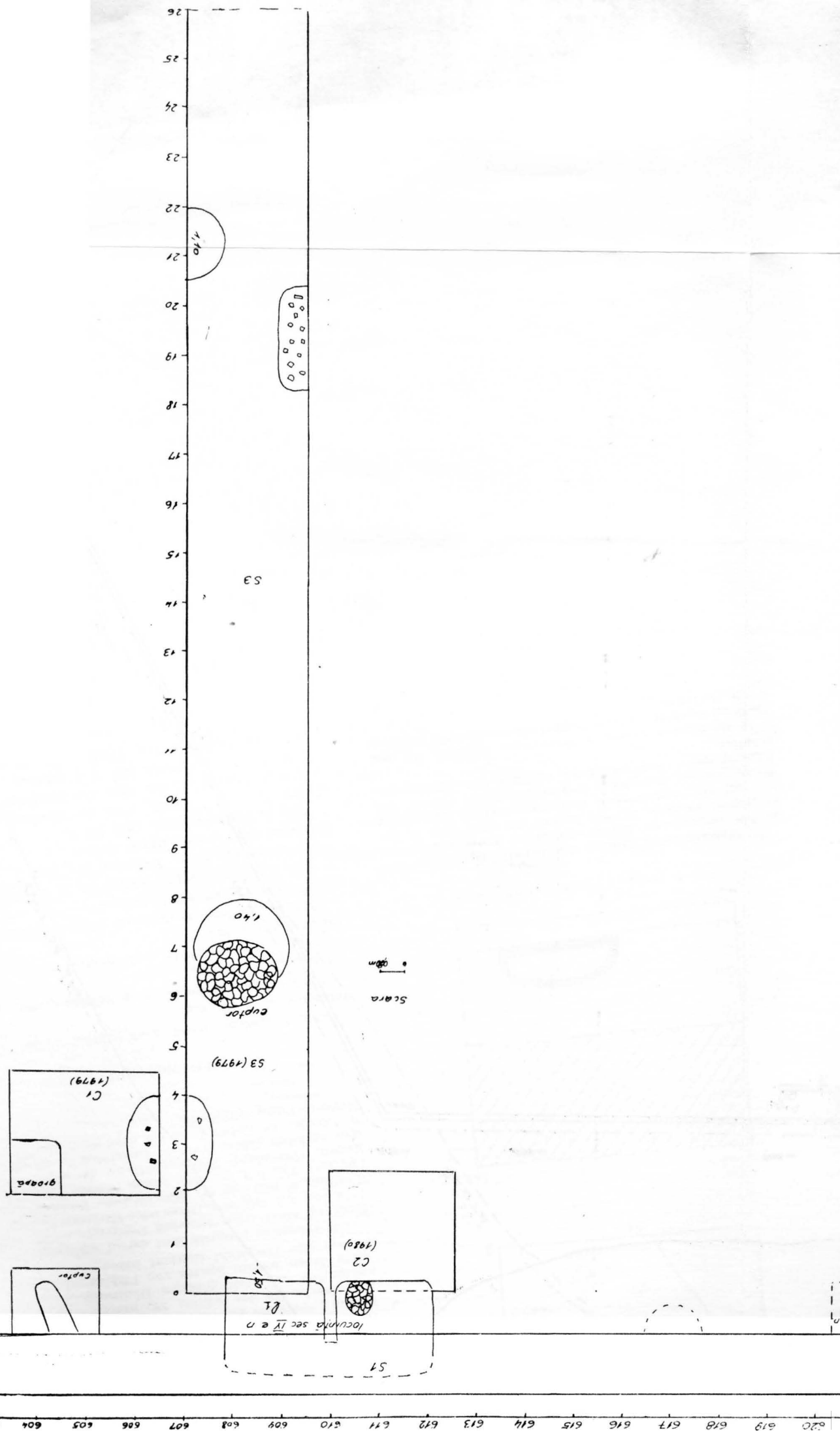
Fig. 7. Hodoni—Pustă. Planul general al așezării.

SAT HODONI

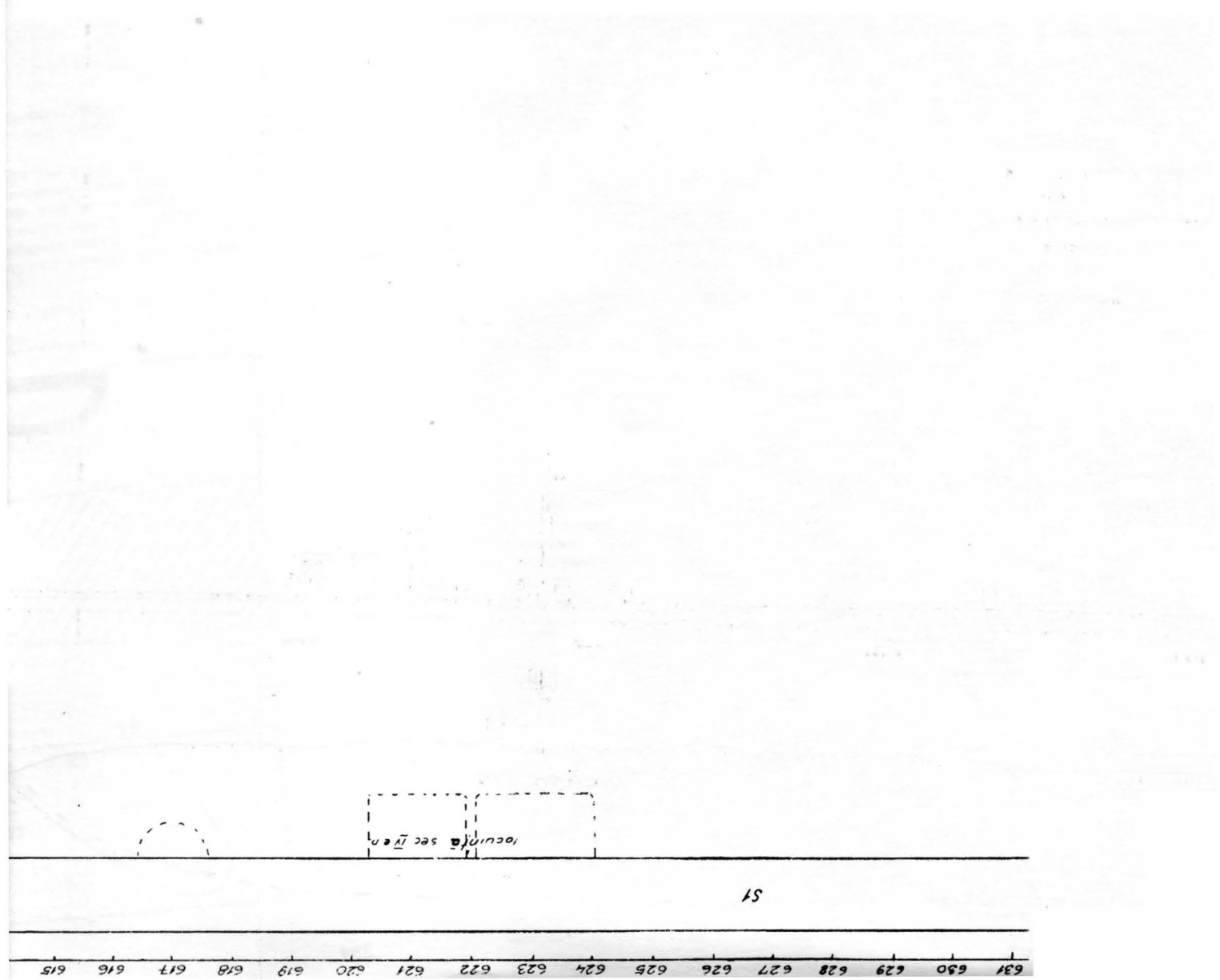

LEGENDA

- săpătură arheologică
- drum de țară
- complex de locuire

S1

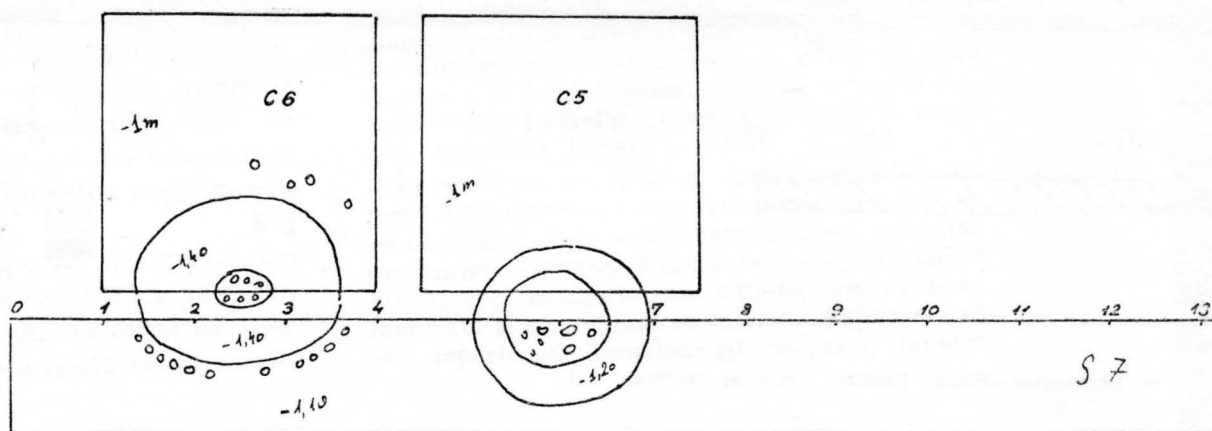
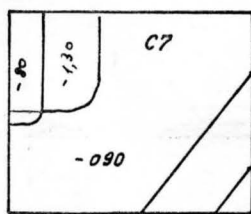

Fig. 9. Hodoni – Pustă, Secțiune

681 680 677 678 677 676 675 674 673 672 671 670 669 668 667 666 665 664

groapa sec. IV

12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

S 7

1.25 1.40

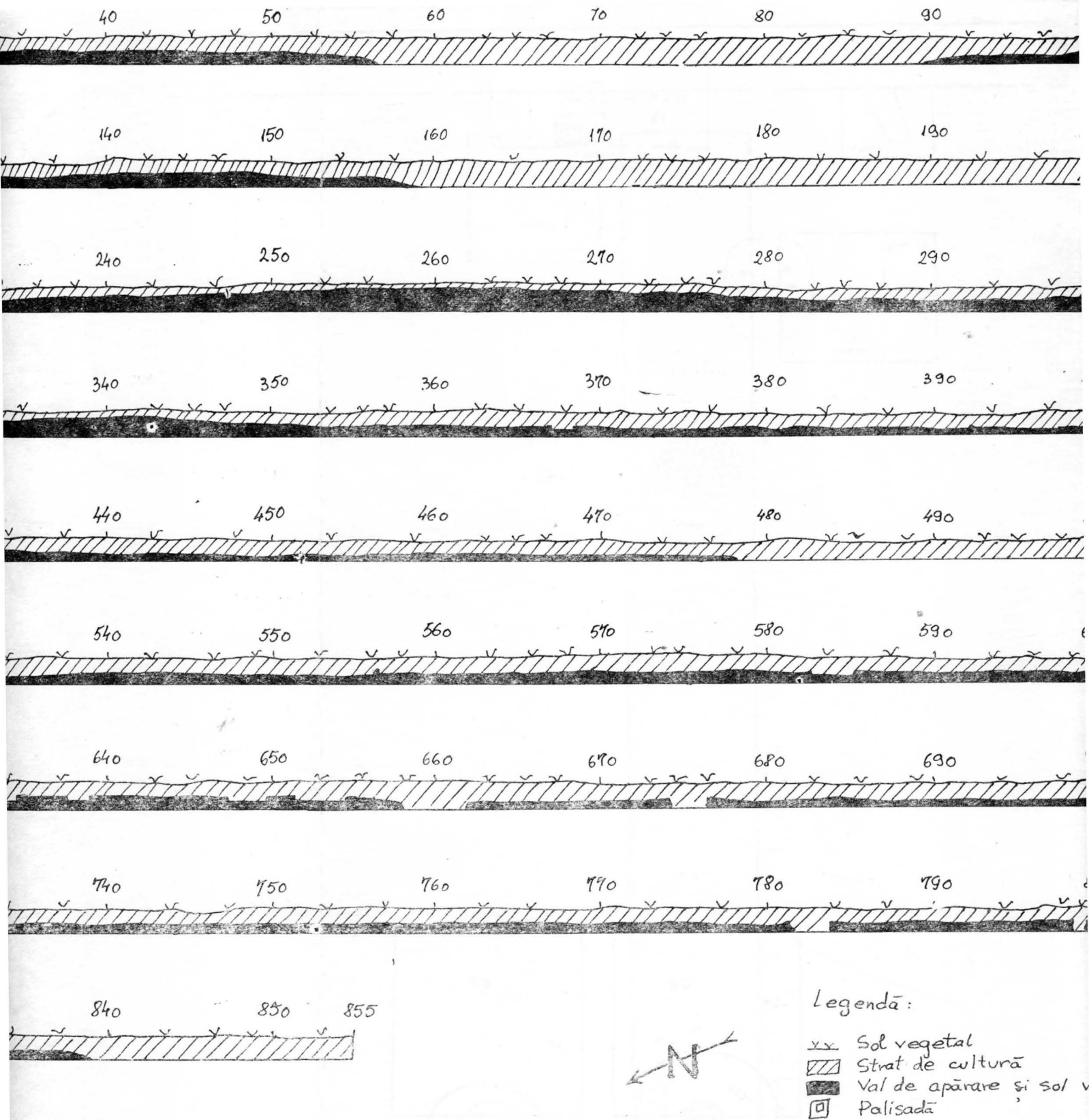
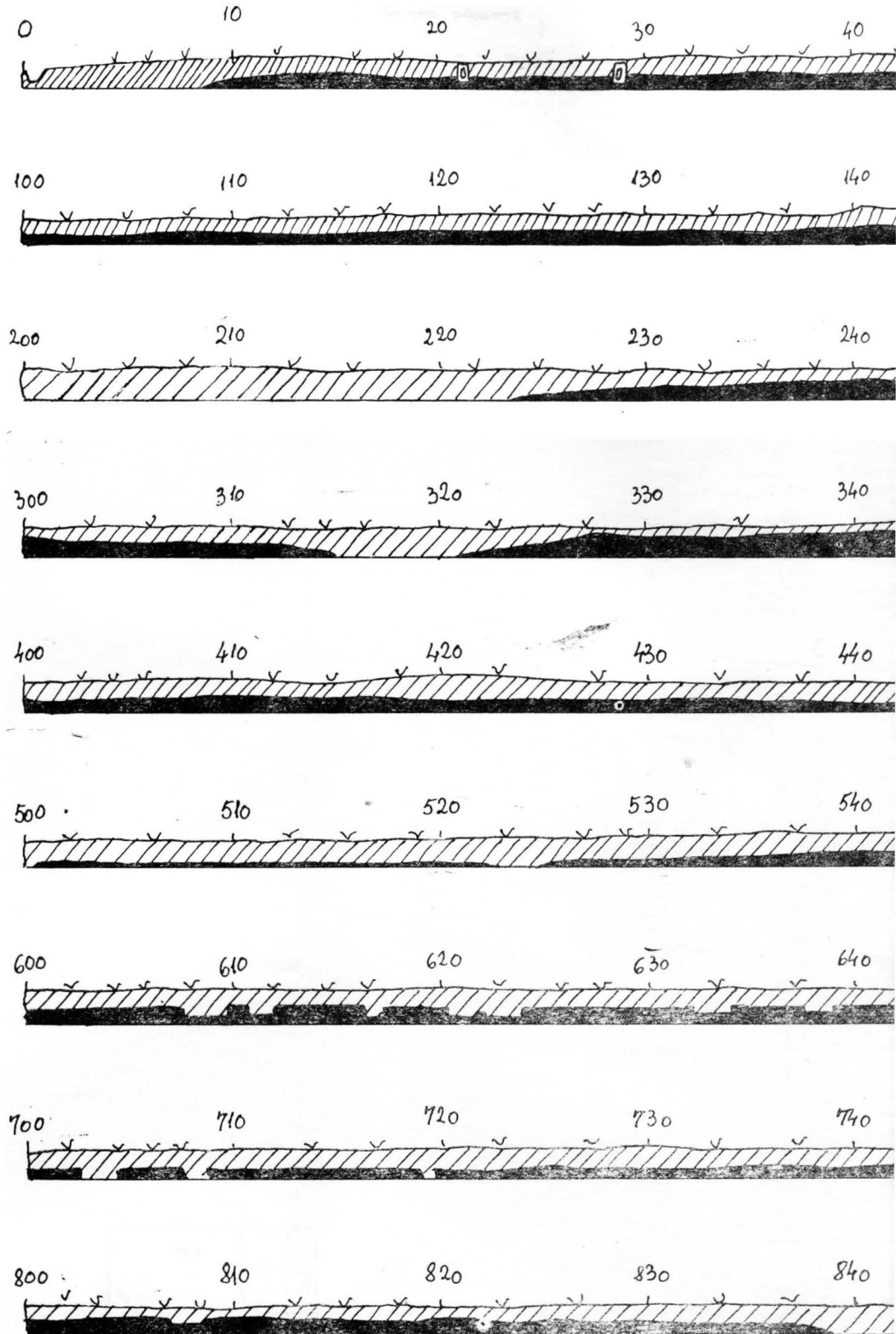

Fig. 10. Hodoni—Pustă. Profilul vestie al secțiun S 1.

Scara 1:25.000

0 1 2 3 4 5 m 10 m

Fig. 10. H